ринъ, Собраніе статей, рѣчей и докладовъ (1903); A. Tobien, Die Agrargesetzgebung Livlands I (1899); Г. Поска, Характеристика литерат. мнѣній объ освобожденіи крестьянъ въ Лифляндіи (Журналъ Мин. Нар. Просв., ч. 355, 1904); M. Müller-Jabusch, Thersites (1921); G. Merkel, Die Letten... (1924; G. Wihgrabs'i sissejuhatusega). *P. T.*

METS, Jaan, agronoom, sünd. 21. XII 1890 Pärnumaal Vana-Kariste v. Kurmi talu omaniku pojana, õppis aa. 1909—10 Tartu ülikooli füüsika-matem fakulteedi loodusteaduse osakonnas ja 1910—15 Riia polütehnikumis põllutulundust, õiendades 1½ a. hiljemini lõppeksami, oli 1917—19 Eestimaa Põllumeeste Keskseltsi sekretär, 1918—19 ajakirja »Talu« toimetaja. 1920. a.-st alates on M. heinaosakonna juhataja Jõgeva sordikasvanduses, 1921. a.-st ühtlasi ajakirja »Agronoomia« toimetaja; töötanud oma erialal Taanis (1922) ja Saksamaal (Berliini riikl. bioloogiaasutises a 1926). A. 1919 oli M. Asutava Kogu liige tööerakonna nimekirja järgi, teotses Tallinnas ühistegeliste asutiste juhatustes ja oli 1924—26 Riikl. Katseasjanduse Nõukogu esimees. — Lina- ja heinakasvatuse alalt on M.-a sulest ilmunud mõned tööd, milledest mainitagu »Eesti põllumehe linakasvatus« (Tartus, 1921, Põllutööministeeriumi auhinnatud) ja »Lähemad ülesanded loomatoidu-kasvatusel« (Tallinnas, 1925).

Isikl. ja m. saadud andmed. *T.*

METSANURK, Mait (pseudon., kodanlik nimi **Eduard Hubel**), kirjanik, sünd. 7. XI 1879 Tartumaal Äksi klk. Kärkna v. Saare talus. Koduküla nimi Metsanuk või Metsanurk, mille kirjanik enesele varjunimeks võtnud, osutab ise juba küla asendit ja laadi: see koosneb üksikuist madalate põldude, soode ja metsade vahele laialipillatud taludest. Samuti on Saare talu saanud oma nime sellest, et oli piiratud soodest, ojadest ja metsadest. Kirjaniku lapsepõlves polnud umbes versta kaugusel ümberringi ühtki teist elamut ja sellep. möödus ka see lapsepõlv ilma mänguseltsilisteta Isa oli pärit Kärevere poolt, Emajõe luhtade piirkonnast, ema vanemad aga Viljandimaalt Pilistverest. Vanaisa oli olnud Kärkna mõisas puusepp, samuti ka isa noorpõlves. Vanemad olid jumalakartlikud, kuid mitte vagatsejad. Kirjanik oli seitsmes ja viimane laps perekonnas. Ta õppis 5-aastasena lugema, varssi ka kirjutama, 8-a. hakkas käima kord kuus soo taga asuvas Orge koolis, 10-a. iga päev. Paari aastaga oli külakooli õppekava läbi, kuid M käis seal veel paar a., õppides vene keelt ja olles abiks õpetajale. Muidugi möödusid poisikesepõlve suved karjas ja hiljeminigi kooli-vaheajad talu töös. Viimaks pani vanem vend, kes isatalu enese kätte oli võtnud, M.-a Tartu 4-kl. linnakooli. Aral ja kohmetul külapoisil oli koolis esialgu raske, alles mõne a. pärast tõusis ta esimeste õpilaste hulka. Kodu aga oli vaene; nüüd surid ka isa ja vanem vend. Sellep. pidi M. 1 a. enne kooli lõpetamist õppimise katkestama. Tuli enesel tööd otsida, mida leidis kantseleidest, umb 5 r. kuupalgaga. Enam kui 1 a. pärast läks korda samasse kooli tagasi astuda ja seda lõpetada. Selle järel algas uuesti töö kantseleides, kuna pisut sai teenida õhtuti viiulimänguga orkestrites. Jälle 1 a. pärast astus M. sama kooli juurde asutatud pedagoogilistele kursustele, mille järgmisel a. lõpetas. Ta töötas veel pool a. kantseleis ja sai siis Võrus algkooliõpetaja koha, kuhu jäi kuni 1904. a. lõpuni. — M.-a kooli- ja kantselei-aa. olid lausa nälgimisajad, liiatigi, et tal puudus hakkavus aktiivsemaks läbilöömiseks. Võrus polnud küll otsekohest ainelist nälga, kuid vaimlised olud sedavõrt kitsad, et M. 2½ a. pärast koha käest andis ja jälle Tartu tuli. Ta tahtis valmistuda ülikooli vastu, kuid elu vaatlemine ja süsteemitu lugemine huvitas enam kui programmi järele töötamine. Ta õppis 1 a. Tartus poolnälgides, sai siis H. Laas'i »Vabaduse« toimetuses koha, kust J. Järv ta kutsus mõne nädala pärast Tallinna oma uuestiasutatud »Tähe-Õiguse-Virulase« toimetusse. Siin töötas M. mõne a., kuni leht läks isiku omanduseks, kelle politilise meelsusetuse tõttu kogu toimetus lahkus. Asutati uus leht »Tallinna Teataja«; selle juures töötas M. kuni 1917. a. toimetusliikmena, siis aga kuni 1920. a. juhtiva toimetajana. See oli M.-a ajakirjanikutegevuses kõige väljapaistvam ajajärk, kuna ta lehele enam-vähem oma tahtmise järele võis anda sisu ja tooni. Et aga leht hiljemini läks erakonna kätte, kelle politikat M. ei tahtnud ajada, siis lahkus ta toimetusest. Aa. 1923—24 toimetas ta rahvalik-teaduslikku ja kirjanduslikku ajakirja »Agu«; pärast seda on ta elanud elukutselise kirjanikuna Tallinnas. — Ajakirjandusliku töö kõrval on M. elavalt osa võtnud kultuuriliste organisatsioonide tegevusest. Nii on ta töötanud juhatusliikmena Tall. Rahvahariduseltsis ja selle kirjandusosakonnas, samuti Tall Kirjand. Seltsis ja E. Kirjanikkude Liidus, kelle esimeheks ta olnud mitut puhku.

M.-alt on ilmunud novellikogud Jumalalapsed (Tallinnas, 1910) ja Viimne päev (Tartus, 1927), üksikud jutustused: Isamaa õilmed (Tall., 1908), Toho-oja Anton (»Tall. Kaja« 1916, II tr. Tartus, 1924), Epp (Tartus, 1920) ja Jumalata (Tall., 1921), romaanid: Vahesaare Villem (Tall., 1909, II tr. 1921), Orjad (Tall., 1912, II